

26.78x36.67	1/3	18	עמוד	כותרת	גלובס	26/05/2015	48004923-0
איועורן דין עופר פליישרגורניצקי ושות' משרד עורכי די - 13720							

מפרקי אגרקסקו בתביעת ענק נגד המדינה: נטשה את החברה והפקירה את הנושים - מדובר באחת מהפרשות החמורות שידע המשק הישראלי

רוח החקירה של המפרקים קובע שהמדינה השתמשה בחברה לקידום אינטרסיה, גם כאשר אלה הובילו להפסדים, וקביעתה שעל החברה לחלק את רווחיה בין לקוחותיה הובילה למעשה לחלוקת דיבידנד אסורה ולכך שהחברה התנהלה בהון עצמי נמוך ומסוכן • אלה לויזינריב וסטלה קורין ליבר, "חדשות", עמ' 2018

קריסת אגרקסקו: ממצאי דוח הבדיקה

מפרקי אגרקסקו נגד המדינה: "החברה ששימשה במשך יותר מיובל שנים כזרועה הארוכה הותירה שובל של נושים וחובות בלי שהמדינה נוקפת אצבע להצלתה"

מפרקי אגרקסקו, מעצמת הייצוא החקלאי שקרסה לפני כחמש שנים, הגישו תביעה נגד המדינה, המבוססת על דוח חקירה שפרטיו הותרו היום לפרסום • לפי ממצאי הדוח, המדינה השתמשה לאורך שנים באגרקסקו לקידום אינטרסים שלה, בתוך העמדתה בסיכון כלכלי, אך לאחר שנקלעה לקשיים הייתה אדישה להידרדרותה • "ליקוי מאורות משפטי וכלכלי של המדינה", הגדירו המפרקים את הפרשה / אלה לויזינריב וסטלה קורין ליבר

ממצאי הדוח על אגרקסקו

כלי לקידום אינטרסים

המדינה והמועצות החקלאיות קידמו באמצעות אגרקסקו את אינטרסיהן, בעיקר עידוד החקלאות והייצוא החקלאי מישראל לחו"ל וביצוע מחקר ופיתוח חקלאי, גם כאשר היה ברור שהדבר יסב הפסדים כלכליים. מבחינת המועצות שימשה אגרקסקו גם ככלי למתן הטבות ואו תמיכות לענף החקלאות ולחקלאים שפעלו באמצעותה

ניגודי עניינים בדיקטוריון

לאורך שנות פעילותה של אגרקסקו "דאגו" המדינה והמועצות למנות לדיקטוריון דירקטורים שיש להם ניגוד עניינים מובנה ועיקר מעייניהם היו נתונים להגנה על אינטרסים של מגדלי התוצרת החקלאית

חלוקת רווחים בניגוד להוראות החוק

המדינה קבעה בתקנון החברה שאגרקסקו לא תוכל לצבור רווחים ותחלק את העודפים לספקיה החקלאים ולמעשה יש בכך חלוקת דיבידנד אסורה ומוסווית. לפי הוראות חוק החברות אסורה חלוקה מהון החברה בנסיבות שיש בהן חשש לכושר הפירעון שלה

מבנה הון בלתי סביר

יחס המינוף של אגרקסקו בהשוואה לחברות הישראליות והבינלאומיות היה גבוה באופן משמעותי, ובנסיבות אלה מבנה ההון שלה היה בלתי סביר באופן קיצוני. אגרקסקו נסמכה על הון עצמי מועט ובלתי מספק למימון פעילותה, ופעלה בתוך סיכון בלתי סביר ביחס ליכולתה להתמודד כראוי עם משברים עסקיים ולמנוע את קריסתה

נס ושפיר. "ציבור הנושים עשה את שלו; ציבור הנושים יכול ללכת - ללא כספו"

וחובות בהיקף של מאות מיליוני שקלים מבלי שהמדינה נוקפת אצבע להצלתה. למרות שלפתחן של הנתבעות רובצת חטאת' שהביאה את אגרקסקו עדי חדלות פירעון. "כך, באדישות כמעט מוחלטת של המדינה והמועצות (המצויות בשליטה מעשית של המדינה), עברה מן העולם, בתוך תקופה קצרה, חברה מן העולם, במשך עשרות בשנים ספינת הדגל של מדינת ישראל בתחום הייצוא החקלאי, ואחת מהחברות הגדולות, המוערכות ובעלת המוניטין בתחום שיווק התוצרת החקלאית בכל העולם.

"אין ספק שפרשיית נטישתה של אגרקסקו על ידי מדינת ישראל והפקרת נושיה להפסדים בהיקפים עצומים הינה מהחמורות שידע המשק הישראלי. לדאבונו הלב, לאחר כ-3 שנים של בדיקות ואלפי שעות חקירה של המפרקים אין מנוס מלומר כי התנהלות המדינה סביב פרשייה זו משקפת ליקוי מאורות משפטי וכלכלי של המדינה (בפרט בכל הנוגע לניסיונה הכושל של המדינה להסתתר בניצניות ושלא כדין מאחורי מסך ההתאגדות של אגרקסקו) וכן אובדן דרך ערכי של המדינה (שבולשון המשפטנים מכונה לעתים

חוסר תום לב קיצוני)". לטענת המפרקים, המדינה, המועצה לייצור צמחים ומועצת הלול "נהגו באגרקסקו ובנושיה בקשיות עורף ובאטימות לב, ומתוך אדישות מוחלטת לנזקים הכבדים שהן גרמו במעשיהן ואו במחדליהן לציבור החוסכים והמשקיעים באגרות החוב, למאות חקלאים, ספקים ונותני שירותים שאיבדו את כספם, וחלק מהם גם את מטה לחמם, תוך הסתמכות על המדינה ותום לבה, וזאת אף חרף קריאות בתי המשפט והפצרותיהם של ועדות הכנסת השונות שעסקו בנושא והנושים הקורסים".

תביעת המפרקים מבוססת על דוח חקירה ובדיקה שהגישו לביהמ"ש המחוזי לפני כשבועיים ופרטיו היו אסורים לפרסום עד היום בהחלטת השופט איתן אורנשטיין. באוגוסט 2011 נעתר בית המשפט המחוזי (השופטת בדימוס ורדה אלשיך) לבקשת המפרקים והכונס הרשמי לבצע פעולות בדיקה וחקירה בדבר הנסיבות שהובילו לקריסת אגרקסקו, ולצורך כך מונה משרד החקירות דרור אביב ושות', שפעל בשיתוף עם המפרקים. עם הגשת דוח מטעם משרד החקירות בוצעו

דינת ישראל נהגה "כאחרון הגנבים" בפרשת אגרקסקו, ובתוך כך זנחה "במשיכת עשרות בשנים שבהן "השתמשה" בה ככלי לקידום מדיניותה לצורך ביצוע פעולות ועסקאות שתכליתן הייתה לקדם אינטרסים לאומיים של המדינה, כראות עינה וכראות עיניהם של שרי החקלאות לדורותיהם, "בבחינת ציבור הנושים עשה את שלו; ציבור הנושים יכול ללכת - ללא כספו" - כך נטען בתביעה שהגישו באחרונה מפרקי אגרקסקו, מעצמת הייצוא החקלאי שקרסה לפני כחמש שנים ברעש גדול (ראו מסגרת), נגד המדינה.

בתביעה, שהגישו ד"ר שלמה נס ועו"ד ורו"ח אלי שפיר, באמצעות עורכי הדין פנחס רובין, ירון אלכאוי, עופר פליישר ושני וייס ממשרד גורניצקי ועו"ד עידן מילר ממשרד ד"ר שלמה נס ושות', מייחסים המפרקים את האחריות לחוב החברה, בהיקף של כחצי מיליארד שקל נכון להיום, להתנהלותם של גורמי המדינה שניהלו את החברה, ובהם שרי החקלאות לדורותיהם. בתביעה הם מבקשים מבית המשפט להרים את מסך ההתאגדות שבין אגרקסקו לבין המדינה, המועצה לייצור צמחים ולשיווקם והמועצה לענף הלול, שהובילו לקריסה לטענתם.

"פרשה מהחמורות שידע המשק הישראלי"

התביעה נפתחה בתיאור נטישת המדינה את החברה לכאורה: "במחצית שנת 2011 אירוע היסטורי תקדימי חמור: חברת אגרקסקו שנשלטה (במישרין ובעקיפין) על ידי מדינת ישראל, ואשר שימשה במשך יותר מיובל שנים כזרועה הארוכה של מדינת ישראל לצורך קידום תחום הייצוא החקלאי, ננטשה על ידי המדינה, קרסה באחת והותירה אחריה שובל של נושים

אורי ניסן, שכיחן כמנהל רשות החברות הממשלתיות בשנים 2007-2009 וכממונה על אגף התקציבים באוצר עד 2013; דורון כהן, מנהל רשות החברות הממשלתיות בין אוקטובר 2009 ליולי 2012, ומנכ"ל משרד האוצר מאוגוסט 2012 עד אפריל 2013; אבי גבאי, סגן בכיר לחשב"לית במשרד האוצר; ושאל מרידור, שכיחן מאז 2007 בתפקידים שונים באגף התקציבים (מ'2010 כיהן

חקירות משלימות מצד המפרקים, בליווי צמוד של כונס הנכסים הרשמי (כנ"ר) ובאמצעות צוות בראשות עו"ד עידן מילר ממשרד ד"ר שלמה נס. במסגרת החקירות המשלימות נחקרו בין היתר שלום שמחון, ששימש שר החקלאות ופיתוח הכפר בין השנים 2006-2011; יוסי ישי, מנכ"ל משרד החקלאות ופיתוח הכפר לשעבר, ששימש בתפקידו בשנים 1999-2014;

26.74x31.29	2/3	19	עמוד	כותרת	גלובס -	26/05/2015	48004975-7
איועור דין עופר פליישרגורניצקי ושות' משרד עורכי די - 13720							

שלט שתלו עובדי אגרסקו על בניין החברה ב־2011. לפי הדוח, המדינה גילתה אדישות לתהליך הידרדרותה של החברה (צילום: תמר מצפן)

כסגן הממונה על אגף התקציבים באוצר) ועוד. המפרקים הגיעו למסקנה שהמדינה והמועצות לענף הלול, שהחזיקו ברוב מוחלט מהמניות והזכויות באגרסקו בעת קריסתה, עשו בחברה שימוש פסול ככלי לקידום אינטרסים לאומיים ואינטרסים אחרים שלהן; הביאו אותה לפעול בניגוד לתכלית עסקית; התערבו שלא כדין בענייניה; גרמו לה לבצע חלוקות דיבידנד אסורות; והביאו אותה להתנהל בהון עצמי דקיק ומסוכן – עד קריסתה.

הרווח כולו של המגדלים

כפי שעולה מהחקירה, במשך שנים רבות נוהלה אגרסקו בהתאם למודל עסקי בלתי כלכלי בעליל, שהוביל שלמה תירוש (כיהן כמנכ"ל במשך כ־16 שנה, מ־1994 עד 2010), בעידודם הישיר של בעלי המניות בחברה. אותו מודל כוון בעיקר להשאת רווח למגדלים, שנמנו עם לקוחותיה. "מלבד העובדה שמודל זה מנע מהחברה לצבור רווחים... היה בו גם להביאה לנטילת סיכונים רבים וכן לכדי סיכון ממשי ובלתי סביר, כי לא יהיו בידיה נכסים מספיקים או עתודות הון אשר יאפשרו לה להתגבר על שינויים לרעה בתנאי השוק או משברים, ולו קצרי מועד, ולפרוע את התחייבויותיה", נכתב בדוח המפרקים. לטענת המפרקים, בחברה המשווקת תוצרת חקלאית, המתווכת בין המגדל ללקוח בחו"ל, פעילותה העסקית של אגרסקו לא הייתה אמורה להיות חשופה לסיכונים מהותיים של הפסדים או גירעונות כתוצאה ממכירת התוצרת המשווקת, שכן החזר בגין הוצאותיה אמור היה להיגבות ממכירת התוצרת, בתוספת עמלה, "אלא שבפועל, אגרסקו נטלה מהמגדלים את סיכוני מכירת התוצרת, הבטיחה מחירי תמורה גבוהים לקבוצות נבחרות בקרב לקוחותיה המגדלים (בפרט מגדלי הפלפלים והעגבניות שעיקרם באזור הערבה) ובכך נדרשה להקצות משאבים כספיים רבים לטובת קידום מטרות לאומיות של המדינה".

עוד נקבע בדוח כי בהיעדר הזרמה של הון עצמי על ידי בעלי המניות, בהיעדר יכולת להפיק ולצבור רווחים ועודפים, בהתאם לתקנון החברה עצמה, לא יכלה החברה להתמודד עם ירידה משמעותית בהכנסותיה, שאירעה מאז 2008. גם לאחר שאגרסקו נקלעה למשבר עמוק היא המשיכה לייטול סיכונים בלתי סבירים בפעילותה, נמנעה מלייעל את מנגנוניה או לצמצם את פעילותה בתוך התמקדות בתוצרת ובשוקים רווחיים ואף השתמשה, לאחר מינוי מנכ"ל חדש, דוד בונדי, בהזרמת הון חר'פעמית של המדינה לצורך תשלומים למגדלים ולא להתייעלות, וזאת ללא פיקוח מצד רשויות המדינה. "בעלי המניות, ובעיקר המדינה, אשר שלטה בחברה והייתה הנהנית העיקרית מפעילותה ה'ציבורית' של אגרסקו ותמיכתה בקבוצות המגדלים, לא דאגו למימון ולהשקעת כספים באגרסקו ואפשרו לחברה להגדיל את התחייבויותיה מהנושים", נכתב בדוח, המציין עוד כי "הגדלה משמעותית

מספינת דגל לחוב של חצי מיליארד שקל

החברה מנכסיה, בין היתר בשל אירועי משבר עולמיים, היעדר הון עצמי לכסות על הפסדיה וסירוב המדינה להזרים כספים, ואגרסקו הידרדרה לחדלות פירעון. הכנסת שתקה בלחץ הלובי; הממשלה ומשרדי האוצר והחקלאות העלימו עין, והנהלת אגרסקו, שישבו בה אנשי שלומנו, המשיכה לחלק כסף, אפשר אפילו לומר "בידיעה וברשות".

במשך שנים רבות דיברו וחזרו ודיברו על הפיכת החברה לגוף עסקי ועל הפרטתה, אבל האינטרסים תמיד מצאו דרך לחסל את השיח, גם אחרי שהחלטות התקבלו. בזמן שדיברו על הפרטה, כשהחברה כבר הייתה פושטת רגל, חצי שנה לפני הקריסה הרשמית, העבירו לה משרדי החקלאות והאוצר 55 מיליון שקל, בלי שבדקו כלל מה קורה שם.

ביוני 2011 הוגשה בקשה למתן צו הקפאת הליכים בענייניה של אגרסקו לבית המשפט המחוזי בתל אביב, וד"ר שלמה נס מונה כנאמן לחברה ולימים כמפרק של אגרסקו לצד רו"ח אלי שפלר. לאורך הליך ההקפאה סירבה המדינה, חרף קריאות בתי המשפט, הפצרותיהן של ועדות הכנסת השונות והנושים הקורסים, להירתם ולסייע לחברה.

קצת יותר מחצי שנה לאחר הגשת בקשת ההקפאה לחברה ניתן נגד אגרסקו צו פירוק, ובהמשך היא נמכרה והפכה לחברה פרטית – אגרסקו־כרמל. בתוך כך הותירה אחריה חוב בסך 130 מיליון שקל למחזיקי איגרות החוב שלה – קרנות פנסיה, קופות גמל, מאות חקלאים וספקים, עובדים ונותני שירותים. היקף חובותיה של אגרסקו במועד הקריסה הוערך ביותר מ־600 מיליון שקל, ומתוכם כ־137 מיליון שקל למחזיקי האג"ח. יתרת חובותיה והתחייבויותיה של אגרסקו מוערכת כיום של כחצי מיליארד שקל.

● סטלה קורין ליבר ואלה לויז'ניריב

לפוליטיקאים ושרים בממשלות, והטבות ייחודיות למגדלים נבחרים ומקורבים שפעלו דרך החברה, על חשבון החברה ועסקיה. כך הצליחה אגרסקו להישאר עוד זמן הגורם הגדול והמוביל בייצוא חקלאי ולשמור על 50% לפחות מנתח שוק הייצוא. הדברים היו ידועים למי שרצה לשמוע: המדינה נהגה במשך שנים רבות לסבסד חקלאים, לא רק באמצעות מים, קרקע, מכסות ומכסים, אלא גם דרך קופת אגרסקו. אלא שאט־אט התרוקנה

הדברים היו ידועים למי שרצה לשמוע: המדינה נהגה במשך שנים רבות לסבסד חקלאים, לא רק באמצעות מים, קרקע, מכסות ומכסים, אלא גם דרך קופת אגרסקו. אלא שאט־אט התרוקנה החברה מנכסיה, בין היתר בשל אירועי משבר עולמיים, היעדר הון עצמי לכסות על הפסדיה וסירוב המדינה להזרים כספים. הכנסת שתקה בלחץ הלובי; הממשלה העלימה עין והנהלה המשיכה לחלק כסף

אגרסקו הוקמה ב־1956 על רקע משבר בענף החקלאות בישראל והצורך שהתעורר בהקמת גוף שיאפשר לייצא במשותף תוצרת חקלאית של כלל המגדלים החקלאיים. במשך עשרות שנים שימשה אגרסקו לשיווק ולייצוא תוצרת חקלאית טרייה לחו"ל והייתה "ספינת הדגל" של הייצוא החקלאי בישראל, ואחת החברות הגדולות, המוערכות ובעלות המוניטין בתחום שיווק התוצרת החקלאית בעולם. אגרסקו (כולל מותגיה Carmel ו־Carmel Top-Bio) נתפסה כמותג בינלאומי, חדשני ומוביל וחלשה על נתחי שוק בלתי מבוטלים במגוון תחומים. פעילותה העיקרית הייתה בשיווק תוצרת חקלאית ישראלית (ירקות פירות, פרחים, הררים, צמחים, חומרי ריבוי, תבלינים, תמרים ועוד) ברחבי העולם, ובעיקר בשוק האירופי ובארה"ב.

עם הקמתה סווגה אגרסקו כחברה "מעורבת". בעליה היו המדינה (כ־30% ממניות אגרסקו במועד הקריסה), המועצה לייצור צמחים ושיווק והמועצה לענף הלול, הנשלטות בפועל על ידי המדינה (56%), תנוכה (כ־11%) והתאחדות מגדלי הבקר (כ־0.1%). בפועל, ועל פי תקנות החברה, היא פעלה כמלכ"ר, גוף ללא כוונות רווח שהחלק את נכסי החברה ורווחיה בין חבריה. זה היה גוף סגור, מקושר ומסתורי, שטופח בידי הלובי החקלאי.

שינויי הרגולציה שיזמה המדינה בשנות ה־90 פתחו את שוק הייצוא החקלאי לתחרות והובילו להקמת חברות ייצוא פרטיות והתאגדויות של מגדלים לשיווק עצמי, אך אף שפתיחה השוק שינתה לחלוטין את כללי המשחק ופגעה במעמד הייצוא המונופוליסטי של אגרסקו, לא ביצעו ההנהלה והבעלים – החקלאים, המדינה והמועצות – התאמות מכנה ולא נערכו למצב החדש. עם זאת, הם דאגו לשימור הכוח המונופוליסטי באמצעות הלובי החקלאי, שהבטיח קרבה והטבות

26.77x31.43	3/3	עמוד 20	כותרת - גלובס	26/05/2015	48005006-3
אויסוויך דין עופר פליישרגורניצקי ושות' משרד עורכי די - 13720					

(צילום: משה שי ואיל יצהר)

5 דוגמאות להחלטות לא כלכליות

רפאל איתן ושלמה תירוש

הטבות למגדלי מלונים

ב־2002 הפעיל מנכ"ל משרד החקלאות אז לחץ על אגרקסקו לתת הטבות למגדלי מלונים. החברה נענתה והפכה הלוואה בסך של כמיליון שקל למענק למגדלים

קידום גידולי תות שדה בעזה

בהנחיית משרד החקלאות קידמה אגרקסקו פרויקט לעידוד פלסטינים ברצועת עזה לגדל תות שדה. מבחינת המדינה היה בכך אינטרס מדיני, מבחינת החברה היה מדובר בפרויקט הפסדי מאוד, בהיקף של מיליוני שקלים, שצרך תשומות ניהוליות חריגות. הפרויקט בוצע עד להשתלטות חמאס על עזה, ב־2007

כניסה לתחומי דגי הניו והתמרים

בתקופת כהונתו של רפאל איתן כשר החקלאות, הוא נתן הוראה למנכ"ל החברה: "ממחר אגרקסקו נכנסת לתחום ייצוא דגי הניו", בעקבות תלונות מגדלים על קשיים. החברה נכנסה לתחום פעילות שהיה ברור מראש שידרוש ממנה השקעות רבות ויסב לה הפסדים. אותו תהליך היה גם בהוראה להיכנס לתחום ייצוא התמרים.

הצגה בתערוכות בחו"ל

מעדות של מנכ"ל החברה לשעבר שלמה תירוש עולה שכמה שרי חקלאות הורו לחברה להשתתף, במימון מלא או חלקי, בתערוכות בחו"ל משום שהדבר נראה חשוב ליחסי החוץ של המדינה, אף שלחברה עצמה לא היה עניין בתערוכות אלה וחלקן לא עסקו בתחומיה

קליטת עובדים

כחלק מרפורמה כוללת שביצע משרד החקלאות במועצות החקלאיות בראשית שנות ה־2000, הנחה שר החקלאות אז חיים אורון את החברה לקלוט לשורותיה את יחידות הייצוא של מועצת הפרחים ומועצת הפירות (בשמן אז), על כ־40 עובדיהן

עסקינן בתביעה מופרכת". בתביעה שהוגשה באמצעות משרד גורניצקי צוין כי התנהלות המדינה בפרשת קריסתה של אגרקסקו משקפת ליקוי מאורות משפטי. "המדינה בחרה לעצום עיניה לנוכח הוראות הדין, שלפיהן - בנסיבותיה המיוחדות של אגרקסקו, לרבות האופן שבו המדינה הכתיבה את התנהלותה במשך עשרות בשנים עם הון דקיק, חובות עצומים וסיכונים גדולים - נטילת אחריות על חובותיה של אגרקסקו איננה עניין ערכי גרידא, אלא חובה משפטית קשיחה שהמדינה אינה יכולה להתנער ממנה", נכתב. עוד צוין בתביעה כי "דפוסי הפעולה שהכתיבו הנתבעות כמו על אגרקסקו הר כגיגית לחלק, באופן שוטף, את כל ה'עודפים' שיכולים היו להיצבר בקופתה לגורמים שהמדינה והמועצות חפצו ביקרם (החקלאים), בדרך של התאמת (הגדלת) התמורה המשולמת לחקלאים, וזאת בהתעלם מהוראות הדין".

אחת הדוגמאות הניתנות ברוב ההתנהלות אסורה וזאת היא הוראה שנקבעה בתקנון על ידי המדינה, כבעלת המניות המרכזית בחברה ומי שהחליטה על ייסודה, ואסרה על החברה להפיק או לצבור רווחים ואף הביאה אותה לחלק את כל העודפים שנוצרו כתוצאה מפעילותה למגדלים, כתמורה נוספת עבור תוצרתם. "מילים אחרות - אגרקסקו הייתה חברה שבהוראת הנתבעות דאגה לרווחיהם של ספקיה (ולא לרווחתה שלה, וממילא גם לא לכספי הנושים, בניגוד למתחייב מהוראות החוק)", נכתב. בתביעה נטען שהעברת הרווחים השוטפים לחקלאים, שכאמור הוכתבה על ידי המדינה והמועצות במשך עשרות שנים תוך התעלמות מהסיכון העצום הנובע מכך לנושים, מהווה חלוקת דיבידנד אסורה ומוסווית.

לאורך שנות פעילותה, נטען עוד, "רתמו הנתבעות (לרבות באמצעות הוראות ש'הונחתו' על ידי שרי החקלאות לדורותיהם, במישרין או בעקיפין) את החברה וקופתה לכל משימה לאומית שנראתה בעיניהן חשובה בתחום החקלאות, לרבות בנסיבות שבהן היה ברור שהדבר יסב לחברה הפסדים כלכליים (למשל, כניסה לתחומי פעילות הפסדיים ששר החקלאות ראה חשיבות בקידומם, ביצוע פרויקט הפסדי עם הרשות הפלסטינית משיקולים של יחסי חוץ והגנה על מקורות המים של מדינת ישראל, ועוד)".

חשיבות התביעה לעתיד

בסיכום הדברים כתבו התובעים כי "הדין אינו מתיר למדינת ישראל ולמועצות 'להשתמש' במשך עשרות שנים באגרקסקו ובקופתה; לכפות על אגרקסקו של אגרקסקו וגרם לעזיבה של לקוחות מגדלים נוספים... עם גילוי עומק המצב הקשה של אגרקסקו בתחילת שנת 2011, חשפה המדינה בפני לקוחות מגדלים את מצבה הקשה ועמדתה שלא לסייע בהורמת הון להצלתה. בכך החריפה המדינה אף יותר את מגמת נטישת הלקוחות המגדלים, כשהיא מותירה את החברה ללא אופק כלכלי", נכתב בדוח.

בניגוד אינטרסים מובנה עם תפקידם כדירקטורים. מהדלים אלה מצד הדירקטוריון הביאו לכך שמדיניות החברה נקבעה בפועל על ידי מנכ"ל החברה לשעבר שלמה תירוש, בהתאם לאינטרסים הציבוריים שהכתיבו בעלי המניות, ובפרט המדינה, בלי שנערכו בדירקטוריון דיונים אמיתיים ביחס להיקף הסיכונים שנוטלת החברה על עצמה והשלכותיהם וכאשר הנתונים הכלכליים, המוצגים על ידי ההנהלה, מתקבלים בבחינת 'ראה וקדש' ללא בקרה אמיתית, בוודאי שלא בקרה מקצועית נחוצה".

"אין עסקינן בתביעה מופרכת"

עם השלמת הדוח, הוא הוגש לביהמ"ש המחוזי בת"א והמפרקים ביקשו את אישורו להגיש תביעה נגד המדינה בגין אחריותה לחובות החברה. לכתב התביעה צירפו המפרקים חוות דעת כלכלית של המומחה הכלכלן מנחם פרלמן על התנהלותה הפסולה של אגרקסקו. בקשתם להגיש תביעה נתמכה בחוות דעת של כונס הנכסים הרשמי. בשבוע שעבר (ג'), אישר השופט אורנשטיין את הגשת התביעה וציון כי "על פני הדברים, ומבלי לקבוע מסמרות, ועל יסוד בחינת החומר, אין

בהתחייבויות החברה עם הכירת אוניות גדולות ויקרות, משנת 2003, באופן לא פרופורציונלי בעליל להונה העצמי ונכסיה, התאפשרה, בין היתר, נוכח הצגה מגמתית ומטעה של נתונים הכלכליים בדוחותיה הכספיים, כלי שרואי החשבון של החברה יסתייגו בחוות דעתם, אשר כללו הסתרת היקף הפסדים של החברה, ניפוח השקעות הבעלים המוצגות בדוח הכספי וניפוח מחזורי הכנסות החברה".

עוד נכתב בדוח כי חשיפתה המוגברת והבלתי סבירה של אגרקסקו לסיכונים השוק התאפשרה בין היתר "בשל שורה ארוכה של מחללים מצד דירקטוריון החברה, שהיה מורכב בעיקרו מגורמים נעדרים ניסיון רלבנטי להתוויית מדיניות לחברה ולקיום בקרה אמיתית ואפקטיבית בהיקפי הפעילות של אגרקסקו ומגורמים המייצגים מגדלים ומצויים

מכרקי אגרקסקו נגד המדינה

המשך מעמוד 19 <<

בהתחייבויות החברה עם הכירת אוניות גדולות ויקרות, משנת 2003, באופן לא פרופורציונלי בעליל להונה העצמי ונכסיה, התאפשרה, בין היתר, נוכח הצגה מגמתית ומטעה של נתונים הכלכליים בדוחותיה הכספיים, כלי שרואי החשבון של החברה יסתייגו בחוות דעתם, אשר כללו הסתרת היקף הפסדים של החברה, ניפוח השקעות הבעלים המוצגות בדוח הכספי וניפוח מחזורי הכנסות החברה".

עוד נכתב בדוח כי חשיפתה המוגברת והבלתי סבירה של אגרקסקו לסיכונים השוק התאפשרה בין היתר "בשל שורה ארוכה של מחללים מצד דירקטוריון החברה, שהיה מורכב בעיקרו מגורמים נעדרים ניסיון רלבנטי להתוויית מדיניות לחברה ולקיום בקרה אמיתית ואפקטיבית בהיקפי הפעילות של אגרקסקו ומגורמים המייצגים מגדלים ומצויים

וקריסתה התמשכה עד שפורקה, לאחר שהמדינה, הבעלים במישרין ובעקיפין, נמנעה מהזרמת עשרות מיליוני שקלים לבור העמוק שנפרע.

בישראל פועלות כמה חברות ממשלתיות במצב בעייתי במיוחד - עם ניהול מוטעה, רגולטורים שאינם עומדים בפרץ, פוליטיקאים בעלי השפעה שמקבלים החלטות נוחות לרגע ורעות לעתיד. אלה חברות שצברו וצוברות חובות כבדים שלא נראה סיכוי שיוכלו לכסות, עם בעלי חוב, מחזיקי אגרות חוב שעלולים להגיע למצב של חוסר יכולת פירעון, כפי שקרה באגרקסקו. מיצוי הפרשה הזאת הוא חובה לעתיד. ●

התנהלות שאינה עסקית; עם הון עצמי דקיק בצורה קיצונית וחובות בסכומי עתק; ומתוך מודעות מלאה לסיכונים העסקיים הגדולים שבהם פועלת החברה - וביום הדין פשוט לנטוש את הספינה הטובעת בהסתמך על אישיותה המשפטית הנפרדת של החברה - על גב נושיה".

למהלכים המתנהלים ויתנהלו בבית המשפט ביחס לאגרקסקו יש חשיבות עתידית רבה. אגרקסקו, שהושפעה והייתה תחת פיקוח המדינה, באמצעות השרים והרגולטורים שלה, נרשמה כחברה מעורבת ופעלה כחברה ממשלתית לכל דבר ועניין - חברה שנוהלה באופן רע, שחובותיה הלכו ונצברו